

Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie „zmiany klimatu: w drodze do Kopenhagi”

przyjęta 18 czerwca 2009 r.

(2009/C 211/09)

SAMORZĄDY LOKALNE I REGIONALNE WOBEC WYZWAŃ ZWIĄZANYCH ZE ZMIANAMI KLIMATU

Komitet Regionów

1. **Przypomina**, że zmiany klimatu są jednym z najważniejszych wyzwań politycznych, przed którymi stoi ludzkość. W tym kontekście samorządy lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w przeciwdziałaniu zmianom klimatu, zwłaszcza z uwagi na fakt, że to one najczęściej ponoszą wynikające ze zmian klimatu koszty społeczne i gospodarcze.

2. **Podkreśla**, że kryzys gospodarczy nie może być argumentem za zmniejszeniem wysiłków, ale wręcz przeciwnie powinien skłaniać do nasilenia działań mających przeciwdziałać zmianom klimatu. Kryzys powinien stanowić szansę na wzmocnienie wiedzy technicznej i opracowanie rozwiązań dla problemu zmian klimatu.

3. **Podkreśla**, że wiele jednostek samorządu lokalnego i regionalnego już teraz w istotny sposób przyczynia się do powodzenia europejskich inicjatyw politycznych w zakresie zmian klimatu i energetyki oraz odgrywa kluczową rolę we wdrażaniu odpowiednich strategii za pośrednictwem działań w dziedzinie transportu publicznego, infrastruktury transportowej i energetycznej, mieszkalnictwa, planowania przestrzennego, efektywności energetycznej i komunikacji.

4. **Podkreśla**, że regiony europejskie narażone są na skutki zmian klimatu a ich możliwości przystosowywania się do nich są bardzo różne, przede wszystkim z uwagi na różnice w rozwoju społeczno-gospodarczym, warunkach naturalnych i gęstości zaludnienia. Wśród regionów najbardziej narażonych na negatywne skutki zmian klimatu są regiony górskie, strefy nadbrzeżne, regiony najbardziej oddalone i wyspiarskie oraz wiele obszarów półsuchych w basenie Morza Śródziemnego.

5. **Jest przekonany**, że koszt działań mających na celu ograniczenie zmian klimatu będzie znacznie niższy od szacowanych kosztów zmian klimatu.

6. **Sądzi**, że skuteczna polityka klimatyczna może zapobiec pojawieniu się nierówności społecznych wynikających z wpływu zmian klimatu.

7. **Podkreśla**, że przejście do gospodarki opartej na technologiach bezemisyjnych stanowi ważny krok w kierunku wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza dla samorządów lokalnych i regionalnych.

DALSZE DZIAŁANIA W RAMACH MIĘDZYNARODOWYCH NEGOCJACJI DOTYCZĄCYCH KWESTII KLIMATU

8. **Wzywa** Unię Europejską do nasilenia wysiłków na najwyższym szczeblu politycznym, aby wzmocnić międzynarodową koalicję przeciw zmianom klimatu oraz zagwarantować, że porozumienia post-Kioto będą oparte na ambitnych, przejrzystych i prawnie wiążących celach w zakresie redukcji emisji.

9. **Podkreśla** konieczność zapewnienia, by KR miał swojego przedstawiciela w delegacji UE na konferencję UNFCCC COP 15 w Kopenhadze w grudniu 2009 r., który reprezentowałby głos europejskich samorządów lokalnych i regionalnych.

10. **Wyraża zaniepokojenie** tym, że choć w projekcie dokumentu negocjacyjnego grupy roboczej ad hoc ds. długoterminowej współpracy w ramach Konwencji dostrzeżono znaczenie podejmowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym wysiłków na rzecz przystosowywania się do zmian klimatu, to nie wspomina się w nim jednak o ich roli w łagodzeniu zmian klimatu ani o żadnej wizji przeciwdziałania zmianom klimatu w długiej perspektywie czasowej.

OGÓLNE ZALECENIA POLITYCZNE

11. **Wzywa** Komisję Europejską i państwa członkowskie do stosowania zasady pomocniczości w ramach prac i negocjacji nad nową polityką dotyczącą zagadnień związanych ze zmianami klimatu, które mogą mieć istotny wpływ na samorządy lokalne i regionalne i ich obywateli, oraz do zapewnienia wystarczających zasobów finansowych i ludzkich przy przypisywaniu zadań poszczególnym szczeblom władzy.

12. **Podkreśla** potrzebę prowadzenia intensywnych kampanii informacyjnych z aktywnym udziałem władz lokalnych i regionalnych, które mają bezpośredni kontakt z obywatelami.

13. **Przyjmuje** zatem z **zadowoleniem** zobowiązanie się UE do uzyskania synergii w wysiłkach mających na celu łagodzenie zmian klimatu i przystosowywanie się do nich zgodnie ze strategią lizbońską i porozumieniem z Göteborga, ale wzywa, by w nowej strategii lizbońskiej po 2010 r. odejść od obecnego rozwiązania, gdzie równoległe bieżą trzy różne procesy, i stworzyć jedne ramy dla rozwoju obejmujące działania Unii Europejskiej w dziedzinie społecznej, gospodarczej i ochrony środowiska.

14. **Zaleca** konsekwentne inwestycje celem nadania infrastrukturze bardziej ekologicznego charakteru; chodzi tu o szersze wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji, renowację budynków publicznych i prywatnych pod kątem efektywności energetycznej, nowe rodzaje transportu. Należy też wspierać efektywne energetycznie oświetlenie oraz urządzenia grzewcze i chłodzące. Istotne jest ponadto stosowanie kryteriów ekologicznych w zamówieniach publicznych, a także poprawa bezpieczeństwa dostaw energii.

15. **Sądzi**, że łagodzenie zmian klimatu i przystosowywanie się do nich trzeba włączyć do wszystkich obecnych ram politycznych UE jako zadeklarowany cel, w tym do polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich, z uwzględnieniem zapobiegania wylesianiu, polityki dotyczącej transportu, różnorodności biologicznej, gospodarki wodnej i gospodarki odpadami, jak również do programów finansowania w dziedzinach takich jak polityka spójności.

16. **Wzywa** do przeglądu budżetu, programów i kierunków polityki, a zwłaszcza najważniejszego prawodawstwa UE na okres po 2013 r. w świetle zmian parametrów spowodowanych przez zmiany klimatu.

17. **Zaleca**, aby sprawdzić, czy w celu opracowania właściwych odpowiedzi politycznych na zmiany klimatyczne trzeba będzie zaprojektować nowe wskaźniki pozwalające zmierzyć zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnić je jako parametry w nowej generacji funduszy strukturalnych.

18. **Podkreśla**, że władze lokalne i regionalne muszą być w pełni zaangażowane w inicjowanie, opracowywanie, przyjmowanie i wdrażanie krajowych strategii i planów działania w zakresie zmian klimatu.

19. **Podkreśla** swoje pełne poparcie polityczne dla Porozumienia między burmistrzami – zainicjowanego przez Komisję Europejską wspólnie z Komitetem Regionów – jako odpowiedzi miast na globalne ocieplenie, w którym to porozumieniu miasta formalnie zobowiązują się do redukcji swych emisji CO₂ w stopniu wykraczającym poza unijne cele 20-20-20 oraz wzywa, by do porozumienia tego mogły przystąpić wszystkie odpowiednie władze szczebla niższego niż krajowy. Nakłania, by dalej rozwijać Porozumienie między burmistrzami oraz by udostępnić odpowiednie środki na wypracowanie specjalistycznej wiedzy i strategii dostosowanych do szczególnych potrzeb władz lokalnych i regionalnych.

PRZYSTOSOWYWANIE SIĘ

20. **Zaleca**, by wspólnotowe ramy budżetowe miały taki kształt, by wszystkie samorządy lokalne i regionalne były równie dobrze wyposażone do stawienia czoła zmianom klimatu, i by posiadały zasoby potrzebne do zapobiegania przyczynom zmian klimatu i przystosowywania się do ich konsekwencji, zwłaszcza z myślą o osobach najbardziej nimi dotkniętych oraz podmiotach gospodarczych.

ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU

21. **Jest zdania**, że zasadę „zanieczyszczający płaci” należy stosować we wszystkich obszarach polityki wspólnotowej związanych z ochroną środowiska i klimatem poprzez internalizację środowiskowych kosztów dóbr i usług.

22. **Popiera** zasadę współpracy i solidarności państw wprowadzoną do nowego unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) między państwami o wysoko rozwiniętej technologii (których sektory przemysłowe wykazują wyższą efektywność energetyczną) a państwami słabiej rozwiniętymi (których gospodarki są bardziej energochłonne i muszą zwiększyć tempo wzrostu).

23. **Uważa**, że pomimo osiągniętych postępów trzeba nadal zwiększać przejrzystość i wiarygodność systemu EU ETS w perspektywie długoterminowej i zwracać uwagę na skutki społeczne i środowiskowe proponowanych działań, w szczególności na szczeblu lokalnym i regionalnym.

24. **Zaleca** właściwe uwzględnienie wymogów polityki rozwoju regionalnego i zwraca uwagę, że dla zwiększenia przejrzystości i efektywności rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla,

niektóre zakłady przemysłowe można by poddać głębokiej restrukturyzacji w celu usunięcia z systemu produkcyjnego zakładów mniej wydajnych lub przechodzących kryzys. W takim wypadku wzywa do podjęcia działań wspomagających proces przestawienia produkcji i przekwalifikowanie zainteresowanych pracowników.

25. **Przypomina**, że równoległe z istnieniem systemu handlu uprawnieniami do emisji niezbędne jest podjęcie większych wysiłków przede wszystkim na rzecz przestawiania się na środki transportu bardziej przyjazne dla środowiska. Wzywa rządy krajowe do rozbudowy infrastruktury kolejowej i wodnej i ogólnie do promowania transportu intermodalnego.

26. Zważywszy na wysoki stopień zależności sektora transportu od ropy naftowej, **ubolewa**, że drugi strategiczny przegląd energetyczny nie zawiera, równoległe do zaproponowanego pakietu na rzecz efektywności energetycznej, żadnych propozycji na rzecz efektywności transportu, zwłaszcza w dziedzinach takich jak transport kolejowy i inne publiczne środki transportu, energooszczędne pojazdy, wspólne korzystanie z samochodów, ekologiczny styl jazdy, zachęcanie ludzi do korzystania z rowerów itp.

27. **Jest zdania**, że polityka energetyczna oraz polityka ochrony klimatu są ściśle ze sobą powiązane i należy je koordynować – wszak 80 % emisji CO₂ w Europie powstaje przy produkcji energii.

28. **Ubolewa**, że w pakiecie energetyczno-klimatycznym na rok 2008 nie udało się zawrzeć wiążącego celu dotyczącego efektywności energetycznej, który jest brakującym ogniwem w działaniach na rzecz niezbędnego ograniczenia emisji dwutlenku węgla.

29. **Podkreśla** nierównomierność postępu osiągniętego w ostatnich latach w miastach i regionach UE, jeśli chodzi o ograniczanie emisji CO₂ oraz zużycia energii. Trzeba wziąć pod uwagę różne nasilenie konsumpcji i wytwarzania energii oraz związaną z tym intensywność emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz w poszczególnych państwach członkowskich, a zwłaszcza różnice pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi.

30. **Uznaje**, że regionalne plany działania dotyczące klimatu lub plany na rzecz zrównoważonej energii mogą być ogniwem łączącym inicjatywy lokalne i działania na szczeblu krajowym, które powinny wprowadzać praktyczne instrumenty umożliwiające osiągnięcie celów. Należy również zapewnić odpowiednie finansowanie.

31. **Zaleca** udostępnienie dalszych zasobów i opracowanie kolejnych działań uzupełniających korzystanie z europejskich funduszy strukturalnych, które służyłyby wspieraniu polityki przystosowywania się do zmian klimatu i środków mających łagodzić ich skutki, takich jak oszczędzanie energii i korzystanie z energii odnawialnej, poprawa charakterystyki energetycznej budynków i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększyłoby to wsparcie dla europejskiej polityki klimatycznej.

32. **Wzywa** do zwiększenia funduszy na badania nad technologiami wychwytywania dwutlenku węgla, które powinny być stosowane wraz z innymi środkami pozwalającymi na niezbędne znaczne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.

33. **Pragnie**, by producenci energii odnawialnej na wszystkich szczeblach, w tym także małe instalacje, mieli zapewniony dostęp do systemów wsparcia. Uważa, że w imię spójności celem wspierania energii odnawialnej powinno być zmniejszanie wykorzystywania paliw kopalnych.

OCHRONA NAJSŁABSZYCH GRUP OBYWATELI

34. **Uznaje**, że Porozumienie między burmistrzami, poprzez promowanie zrównoważonej energii i efektywności energetycznej, może zachęcić miasta i regiony do wprowadzenia zmian, aby chronić najsłabsze grupy obywateli, zwłaszcza osoby o niskich i nierosnących dochodach, przed konsekwencjami wysokich cen energii i przed ubóstwem energetycznym. Należy przy tym

uniknąć subwencjonowania zużycia energii i zamiast tego wprowadzać silne zachęty do poprawy efektywności energetycznej i do możliwie najdalej posuniętego zmniejszania zużycia energii.

35. **Zdecydowanie** opowiada się za koniecznością ochrony najsłabszych grup społecznych przed ewentualnym wzrostem cen nośników energii, szczególnie energii elektrycznej, między innymi poprzez działania umożliwiające im poprawę efektywności energetycznej swoich domów.

Zleca swemu przewodniczącemu, by przedstawił niniejszą rezolucję czeskiej i szwedzkiej prezydencji, Komisji Europejskiej, państwom członkowskim i partnerom z ONZ.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

ZAŁĄCZNIK

Wykaz przyjętych ostatnio opinii KR-u, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą kwestii zmian klimatu

- „Europejski plan naprawy gospodarczej a rola władz lokalnych i regionalnych” CdR 12/2009 fin
  - „Energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków” CdR 8/2009 fin
  - „Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej” CdR 274/2008 fin
  - „Piąte sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej” CdR 273/2008 fin
  - „Jak regiony przyczyniają się do osiągnięcia europejskich celów związanych ze zmianami klimatycznymi i energią, ze szczególnym zaakcentowaniem Porozumienia między burmistrzami” CdR 241/2008 fin
  - „Poprawa efektywności energetycznej przez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych” CdR 254/2008 fin
  - Opinia perspektywiczna KR-u „Strategia lizbońska na rzecz wzrostu i zatrudnienia” CdR 245/2008 fin
  - „Wnioski legislacyjne Komisji w sprawie Wspólnej Polityki Rolnej po przeprowadzeniu oceny jej funkcjonowania” CdR 162/2008 fin
  - „Handel przydziałami emisji” CdR 161/2008 fin
  - „Promocja energii odnawialnej” CdR 160/2008 fin
  - Opinia perspektywiczna KR-u „Wkład władz lokalnych i regionalnych do strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego” CdR 85/2007 fin
  - „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej” CdR 22/2008 fin
  - „Europejskie rynki elektryczności i gazu: trzeci pakiet legislacyjny” CdR 21/2008 fin
  - „Reformowanie budżetu, zmienianie Europy” CdR 16/2008 fin
  - „Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej” CdR 313/2007 fin
  - „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość” CdR 309/2007 fin
  - „Zielona księga na temat transportu miejskiego” CdR 236/2007 fin
  - „Ocena funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej” CdR 197/2007 fin
  - „Adaptacja do zmian klimatycznych w Europie – warianty działań na szczeblu UE” CdR 118/2007 fin
  - „Pakiet energetyczny” CdR 111/2007 fin
  - „Ograniczenie globalnego ocieplenia do 2 °C” oraz „Uwzględnienie działalności lotniczej w systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we wspólnocie” CdR 110/2007 fin
-